

A Pécsi Ítéltábla a dr. Tavasziné dr. Tímár Karolina ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** (címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** (címe) II. rendű és az **III. rendű felperes neve** (címe) III. rendű felpereseknek - a III. rendű felperes képviselője továbbá dr. Fodor László ügyvéd - a Dr. Horogh Anna Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen kötelmi jogi igény érvényesítése iránt indított perében a ... Törvényszék 2015. október hó 28. napján kelt .../54. számú ítélete ellen az alperes részéről 55. és 57. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 1.587.500,- (egymillió-ötszáznyolcvanhétezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az állami adóhatóság felhívására 2.500.000,- (kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 47.727.089,- forintot, és ennek 2011. május hó 2. napjától számított késedelmi kamatát, a II. rendű felperesnek 46.641.678,- forintot, és ennek 2011. május hó 2. napjától számított késedelmi kamatát, a III. rendű felperesnek 28.428.913,- forintot, és ennek 2010. március hó 19. napjától számított késedelmi kamatát, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Megállapította, hogy az alperes átvette az E. Kft.-től az E. Kft. által az önkormányzatoktól átvállalt közvilágítási kötelezettség teljesítését, 2009. július 1. napjától a rendszerhasználati díj fizetési kötelezettség kötelezettjévé minden perben érintett település tekintetében az alperes vált, 2009. július hó 1. napját követően az alperes az I-II. rendű felperes elosztói rendszerét használta, és a villamosenergiát részben a III. rendű felperestől szerezte be. Utalt arra, hogy a felek között írásba foglalt rendszerhasználati, adásvételi szerződés nem jött létre, mivel a felperesek álláspontja szerint az alperes az általa igényelt - az önkormányzatokra irányadó - kedvező árképzési szabályok alkalmazására nem jogosult. Kifejtette, hogy a ... Ítéltábla .../5. számú ítélete és a MEH FV0-773-5.(2010). számú határozata alapján az alperes nem tartozik abba a személyi körbe, amely az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó árképzési szabályoknak megfelelő áron jogosult szerződést kötni a 2007. évi LXXXVI. tv. (VET.) 50. § (4) bekezdése szerint, annak ellenére, hogy helyi közvilágítási kötelezettség átvállalásával helyi önkormányzati közfeladatot lát el. Megállapította, hogy alperes ezért helytelenül járt el, amikor az írásba foglalt szerződés megkötésére csak a

kedvezményes tarifa mellett volt hajlandó. Kiemelte, hogy a kötelező alakiságot a felperesek üzletszabályzatai írják elő, ezért mivel az alperes a III. rendű felperestől beszerzett villamosenergiát felhasználta, az I-II. rendű felperes elosztói hálózatát használta, a Ptk. 217. § (2) bekezdése értelmében a rendszerhasználati és villamosenergia adásvételi szerződések az írásbeliség mellőzése mellett is érvényesen létrejöttek, így alperesnek a díjat és vételárat a felperesi üzletszabályzat szerint meg kell fizetnie. Kifejtette, hogy az összegerszerűség tárgyában kirendelt igazságügyi szakértő minden feltett kérdésre világos, érthető választ adott, a szakvélemény nem áll ellentétben a perben felvett bizonyítás egyéb adataival, ezért azt ítélezése alapjául elfogadta. Utalt arra, hogy az alperes a szakvéleményt általában vitatta, tételeken nem dolgozta ki, hogy mely tételek tekintetében vitatja az összegerszerűséget, alperes szerint milyen összeg illeti meg a felpereseket. Nem fogadta el - mivel alperes egyetlen konkrét fogyasztásmérő hitelességét sem vitatta, és utólag a leolvasási adatok nem kérdőjelezhetők meg - az alperesnek azt az álláspontját, hogy a szakértőnek valamennyi fogyasztásmérőt meg kellett volna vizsgálnia. A kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján a valós fogyasztáson alapuló rendszerhasználati díj megfizetésére az alperest a VET. 140., 142. §, a 119/2007.(XII.29.). GKM rendelet 2. § (1) bekezdése, 64/2011.(XI.30.) NFM rendelet 2. § (1) bekezdése alapján kötelezte az I-II. rendű felperesek javára. Kötelezte az alperest a III. rendű felperes által leszámlázott rendszerhasználati díj és az üzletszabályzat alapján számított vételár megfizetésére. Utalt arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazása is azonos eredményre vezetett volna a perben, mivel az alperesnél vagyoni előny keletkezett azáltal, hogy a felperesek által nyújtott szolgáltatásért ellenértéket nem fizetett, és a vagyoni előny a felperesek rovására következett be.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a felek között - a szolgáltatás mennyisége, ellenértéke, kezdő időpontja, időtartalma vonatkozásában egybehangzó megállapodás nem jött létre sem írásban, sem szóban vagy ráutaló magatartással, a Ptk. 217. § (2) bekezdése jelen perben nem alkalmazható. Kiemelte, hogy szerződés hiányában a felek közötti kötelmi jogviszony a Ptk. 361. §-a alapján minősíthető, azonban a felperesek e körben jogi és tényelőadást nem tettek, bizonyítási kötelezettségüket nem teljesítették. Megjegyezte, hogy a felperesek által nyújtott szolgáltatás ellenértéke nem azonos az alperes esetleges vagyoni előnyével. Hivatkozott arra, hogy a felek közötti kötelmi jogviszony - **B.-t** kivéve - 2010. január hó 1. napjától jött létre. Álláspontja szerint az igazságügyi szakértői szakvélemény aggályos, nem meggyőző, megalapozatlan, a szakértő nem vizsgálta a fogyasztásmérők hitelességét, a valós fogyasztást, szakvéleményét a felperesek által csatolt - szintén aggályos - számlákra alapította. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felpereseket terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére a bizonyítási terhet átfordította azzal, hogy az alperes terhére róta, hogy nem vitatta részletesen a felperesek követelését, ugyanakkor ennek ellenére kioktatási kötelezettségének nem tett eleget. Kiemelte, hogy a III. rendű felperes előzetesen azt igazolta vissza, hogy **B.-** településre vonatkozóan az alperes az egyetemes árképzésre irányadó szabályok szerint jogosult a villamosenergia szerződés megkötésére, azonban az elsőfokú bíróság az alperes által e körben felajánlott bizonyítást indokolás nélkül mellőzte. Fellebbezésében a VET. 60. § (3) bekezdése alapján elévülési kifogást terjesztett elő hivatkozással arra, hogy a hálózat használatával kapcsolatos igények egy év alatt évülnek el. A másodfokú eljárás során az elévülési kifogást a III. rendű felperes tekintetében tartotta fenn. Kifejtette, hogy az önkormányzatok helyett járt el, közfeladathoz kapcsolódó közszolgáltatási kötelezettséget teljesített, ezért a VET. 50. § (4) bekezdése szerint az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó árképzési szabályoknak megfelelő áron jogosult villamos energia vásárlás szerződés megkötésére. Álláspontja szerint, amennyiben nem jogosult az önkormányzatok részére biztosított kedvezményrendszer mellett feladata ellátására

szerződést kötni, akkor a VET. olyan támogatási formát rögzít, amely közvetlen állami támogatás, szelektív, piactorzító és adott formájában súlyosan jogellenes, tilos. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 155/A. § alapján kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást, keresse meg a ...ot, illetve az Alkotmánybíróságot a 2011. évi CLI. tv. 32. §-a alapján a nemzetközi szerződésből fakadó kötelezettség megszegésének vizsgálata érdekében.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, a másodfokú bíróság az alperes által a fellebbezésben előterjesztett elévülési kifogás és a fellebbezésben előadottakra figyelemmel a tényállást az elsőfokú eljárás iratai és a III. rendű felperes által az elévülési kifogást követően történt bírósági felhívás alapján csatolt iratok tartalma alapján az alábbiakkal kiegészíti:

Az E. Kft. és az alperes 2009. június hó 2. napján az E. felé ügyfélváltozást jelentett be ... települések tekintetében (.../7/F/12-20., .../12/F/3. számú iratok).

... Önkormányzata az alperessel 2009. évben kötött közvilágítási rendszer üzemeltetésére szerződést (.../14. szám).

... közvilágítására 2009. július hó 1. napjától vásárolt áramot az alperes a felperestől (.../25. szám).

... Önkormányzata 2009. június hó 11. napján kötött szerződést az alperessel a közvilágítási feladat átvállalására (.../21. szám).

B.- esetében 2009. évben az ügyfélcsere végrehajtásáról az E. az alperest 2009. április hó 8. napján tájékoztatta (.../F/6.)

... az alperessel kötött megállapodást a közvilágítási hálózat üzemeltetésére, korábbi szerződését 2009. június hó 22. napján mondta fel (.../16/F/2.).

... 2009. július hó 1. napjától az alperessel kötött szerződést a közvilágítási hálózat üzemeltetésére (.../32. szám).

A III. rendű felperes a 14.027/Ü/3657/2010. szám alatt kibocsátott fizetési meghagyásban, és a 2010. december hó 20., 2011. január hó 7. napján előterjesztett (4.... szám) keresetében érvényesített 28.428.913,- forint összegű követelését az alperesnek leszámlázta. A számlák esedékessége: 2009. július hó 2., 2009. július hó 23., 2009. szeptember hó 2., 2009. szeptember hó 23., 2009. október hó 14., 2009. november hó 13., 2009. december hó 7., 2009. december hó 14., 2009. december hó 23., 2010. január hó 15., 2010. február hó 15., 2010. február hó 16. napja volt.

A III. rendű felperes 2010. július hó 2. napján és 2010. október hó 25. napján a fenti esedékességű és összegű számlák, követelések kifizetésére az alperest írásban felszólította. Az alperes a felszólítást 2010. július hó 4. napján és 2010. október hó 27. napján átvette.

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel is helyes érdemben az elsőfokú bíróság döntése, annak jogi indokaival is mindenben egyetért a másodfokú bíróság, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.

253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezésben foglaltakkal összefüggésben a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki:

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi teljesítés elfogadásával a felperesek és alperes között a rendszerhasználati, illetve villamosenergia vásárlási szerződés létrejött, a felperesek üzletszabályzatában kikötött kötelező alakiság mellőzése ellenére a szerződés érvényes. Különleges alaki szabály alkalmazását a felek is kiköthetik erre irányuló megállapodásukban, a Ptk. 217.§ (2) bekezdése szerint azonban a felek által kikötött alak csak akkor feltétele a szerződés érvényességének, ha kifejezetten ebben állapodtak meg, a teljesítésnek vagy egy részének elfogadásával azonban a szerződés akkor is érvényessé válik, ha az alakiságot mellőzték.

A perbeli esetben a felperesek üzletszabályzatában, mint általános szerződési feltételben - kikötött írásbeliség - az alperes és a felperesek közötti erre irányuló megállapodás hiányában csak a felperesekre kötelező, emellett a felperesek teljesítettek az alperes részére, az alperes a III. rendű felperestől villamosenergiát vásárolt, és az I-II. rendű felperesek elosztói hálózatát használta, azaz a teljesítést elfogadta, a szerződés tehát még abban az esetben is érvényes volna, ha egyénként az írásbeliség a felek megállapodása szerinti érvényességi feltétel lett volna. A felek között ráutaló magatartással a szerződés létrejött, a szerződés alapján az alperes a szolgáltatás ellenértékének megfizetésére köteles, a szolgáltatás díját pedig jogszabály meghatározza. Erre vonatkozó megállapodás hiányában nincs jogi jelentősége annak, hogy a III. rendű felperes a szerződés létrejötte előtt **B.-** tekintetében az egyetemes árképzésre vonatkozó szabályokat helyezte kilátásba, ezért szükségtelen az alperes által e körben felajánlott bizonyítás lefolytatása.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a jogviszony létrejöttének időpontját is, az érintett önkormányzatok bíróság megkeresésére adott válaszai, valamint az ügyfélváltás bejelentések alapján a jogviszony kezdete megállapítható, a közvilágítási hálózat üzemeltetési feladatokat az alperes 2009. július hó 1. napjától látta el.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felpereseket megillető rendszerhasználati díj, és a III. rendű felperest megillető rendszerhasználati díj és villamosenergia vételár összegét is. Az elsőfokú bíróság a felperesi követelések összecszerűségének megállapítására igazságügyi szakértői bizonyítást rendelt el, az igazságügyi szakértő feladata a felperesi követelések alapjául szolgáló tarifa, a rendszerhasználati díj alapjául szolgáló számítási mód, a szolgáltatás valós ellenértékének meghatározása volt (4..../16. számú végzés). Az igazságügyi szakértő a rendszerhasználati díjat a jogszabályban meghatározott díjtételek és a tényleges fogyasztás alapján állapította meg, tételesen ellenőrizte, hogy a szolgáltató által a számlákban megadott fogyasztási adatok megfelelnek-e a jogszabályi előírásoknak, a becsült adatokat felülvizsgálta (.../46. számú vélemény 12. oldal). A szakértő a hiteles mérőeszkővel végzett mérés eredményeit elfogadta, a hiteles mérőeszközökről leolvasott és az alperes által elismert teljesítmény alapján számolt fogyasztási adatokat használta fel (61. sorszám), minden becslést megvizsgált, és a megalapozott becsléseket fogadta el (71. sorszám alatti jegyzőkönyv). A szakértői számítás vagy a leolvasott fogyasztáson, vagy a szakértő által korrigált becslésen alapult, ezért az igazságügyi szakvélemény alapján egyértelműen meghatározható a felperesek által nyújtott szolgáltatás ellenértéke függetlenül az alperes által kifogásolt számlázástól.

Tévesen hivatkozott az alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet átfordította azzal, hogy az alperes terhére róttá, hogy nem vitatta részletesen a felperesek követelését. Az igazságügyi szakértői szakvélemény ellentmondást nem tartalmaz, aggálymentes, egyértelmű válaszokat adott a felek észrevételeire, ezért azt helyesen fogadta el az elsőfokú bíróság ítélezése alapjául, és egyetért

a másodfokú bíróság azzal is, hogy a fogyasztásmérők utólagos vizsgálata szükségtelen. Az igazságügyi szakértő nyilatkozata szerint a mérőeszközök utólagos vizsgálata nem szükséges, és fizikai lehetetlenség is (71. sorszám alatti jegyzőkönyv 5. oldal). Az alperes az elsőfokú eljárás során tételesen nem jelölte meg, hogy melyik fogyasztásmérő nem volt hiteles a perbeli időszakban, és így az árammennyiség mérésnek alapja nem lehet. Az alperes az érintett számlákat kézhez vette, lehetősége lett volna a fogyasztásmérők mindegyikét a számlák kézhezvételét követően leellenőrizni, és konkrétan megjelölni fogyasztásmérőnként, hogy melyik fogyasztásmérő alapján vitatja a terhére elszámolt mennyiséget. A felperesnek a kereseti kérelem alapját képező számlák mellett tényállítása igazolására - figyelemmel a szakvéleményre - nem kellett valamennyi fogyasztásmérő hitelességével kapcsolatos iratokat, vagy a számlákon megjelölt időszakokra végzett leolvasásokról jegyzőkönyvet csatolnia, az alperesnek kellett volna konkrétan megjelölnie, hogy melyik fogyasztásmérőt, milyen időszakra, mely okból tart kétségesnek a fogyasztott árammennyiség elszámolása alapjaként. Az alperes részéről ilyen nyilatkozat nem történt, az alperes ellenkérelme ezért nem felel meg a Pp. 139. §-ában írt követelményeknek, az elsőfokú bíróság mindezt nem volt abban a helyzetben, hogy az alperest a szükséges bizonyításról tájékoztassa. A Kúria 1/2009.(VI.24.) PK véleménye 3. pontja szerint a tájékoztatást a bíróságnak a fél részére az eljárás olyan szakaszában kell megadnia, amikor a bizonyítandó tények már ismertek, és megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. Az alperesi tényeloadás hiányában az elsőfokú bíróságot tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, és a bizonyítási kötelezettséget sem fordította át, a tényeloadás hiányának következményeit vonta le. A felperes által becsatolt bizonyítékok alapján, határozott és konkrét ellenkérelem hiányában ezért helyesen járt az elsőfokú bíróság. (Kúria Pfv.III.20.311/2013/7.).

Nem tartotta szükségesnek - és kötelezőnek sem - a másodfokú bíróság az alábbi okok miatt az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

A Legfelsőbb Bíróság 1/2009.(VI.24.) PK-KK közös szerint amennyiben törvény az adott ügyben nem zárja ki a felülvizsgálat lehetőségét, a Legfelsőbb Bíróságot kell annak a fórumnak tekinteni, amelyet az EKSz. 234. cikk (3) bekezdése, illetve a 68. cikk (1) bekezdése alapján az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettsége terhel. A kezdeményezésre kötelezett bíróság önállóan mérlegelheti, hogy az érdemi döntés elleni felülvizsgálati - vagy annak kizártsága esetén a fellebbezési - eljárásban a jogvita eldöntése szempontjából szükséges-e előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeznie. Utal arra a PK-KK vélemény, hogy annak ellenére, hogy az EuB ítéletének nincs erga omnes hatálya, az EKSz. 10. cikkének „közösségi hűség elve” a tagállamok bíróságaitól megköveteli, hogy a közösségi jogszabályokat az EuB vonatkozó joggyakorlata alapján értelmezzék és alkalmazzák (C-224/01. sz. ... ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet, 31. és 56. pontok; C-2/06. sz. ... ügyben 2008. február 12-én hozott ítélet, 34-35. pontok).

Az EuB „Az előzetes döntéshozatalra utalás kötelezettsége” tárgyú, 283/81. számú, 1982. október 6-án kelt ítéletében kimondta, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kötelezettség a tagállami bíróságot akkor nem terheli, ha a felmerült kérdés nem releváns, vagy a szóban forgó közösségi jogi rendelkezést a Bíróság már értelmezte, vagy a közösségi jog alkalmazása olyannyira nyilvánvaló, hogy az minden kétséget kizár. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezek az elvek az alsóbb szintű bíróságokra is irányadóak. Az alperes álláspontja szerint, amennyiben csak az önkormányzat jogosult a jogszabály által biztosított kedvezményrendszerre - és a felperes nem -, a VET. tiltott állami támogatást rögzít. Ez a körülmény azonban a kereset szempontjából nem releváns, mivel az alperes fizetési kötelezettségét, az alperesi fizetési kötelezettség mértékét ez nem befolyásolja, ezért

szükségtelen az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése. Ugyanezen okból mellőzte a másodfokú bíróság a ... megkeresését is.

Nem látta indokát a másodfokú bíróság az Alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésének sem, e döntését azonban nem volt köteles megindokolni, az elutasítás indokolása ugyanis a jogszabály alkotmányosságának értékelését jelentené, ami nem e bíróság feladata (BH1994.448.).

Az alperes fellebbezésben előterjesztett elévülési kifogása alaptalan volt. A villamosenergiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv. (VET.) 60. § (3) bekezdése alapján a rendszerhasználati díjigények egy év alatt évülnek el. A III. rendű felperes a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmében és a 2011. január hó 7. napján előterjesztett keresetében 28.428.913,- forint - részben rendszerhasználati díj - követelést érvényesített, melyek esedékessége 2009. július 2. és 2010. február hó 16. napja közötti időszakra esett. A 2010. július hó 2. napján kelt fizetési felszólításban összesen 30.704.319,- forint megfizetésére hívta fel az alperest, a fizetési felszólítás mellékletéből egyértelműen beazonosíthatóak összeg és esedékesség alapján a követelések, valamennyi, a fizetési meghagyásban és a keresetben szereplő tétel a fizetési felszólítás mellékletében is szerepel. A 2009. július hó 2. és július hó 23. esedékességi követelések kiegyenlítése a .../9/F/2. számú kimutatás szerint megtörtént, így a perben érvényesített legkorábbi követelés esedékessége 2009. szeptember hó 23. Az alperes 2010. július hó 2. napján kelt fizetési felszólítása ezért az elévülést a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján megszakította, és az elévülés 2010. július hó 2. napjától az Ptk. 327. § (2) bekezdése alapján újból megkezdődött, melyhez képest a fizetési meghagyás benyújtásakor a követelés elévülése még nem következett be.

Az alperes fellebbezése alaptalan volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperest a felperesek másodfokú perköltsége megfizetésére.

Az alperes a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-a szerint köteles a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

P é c s , 2016. szeptember 21.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró